

Spis treści

Wstęp	
O biologii atrakcyjności człowieka jako przedmiocie badań naukowych	1
BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
1. Atrakcyjność a mechanizmy doboru płciowego i teoria sygnalizacji biologicznej	12
DARIUSZ DANIEL I BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
1.1. Wielkość inwestycji rodzicielskich jako czynnik warunkujący międzypłciowe zróżnicowanie mechanizmów doboru partnera	14
1.2. Mechanizmy doboru płciowego a alokacja energii	17
1.3. Ewolucja preferencji i atrakcyjnego ornamentu płciowego	18
1.4. Mechanizmy ewolucji męskich preferencji płciowych	37
1.5. Implikacje teorii doboru płciowego	38
1.6. Bibliografia	42
2. Biologiczne znaczenie atrakcyjności cech dziecięcych	46
IRMINA SUKIENNIK I BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
2.1. Cechy morfologiczne kluczowe dla atrakcyjności fizycznej dzieci	48
2.2. Postrzegana atrakcyjność fizyczna jako stały atrybut dziecka	52
2.3. Atrakcyjność fizyczna dziecka jako biologiczny wskaźnik wieku	53
2.4. Warunkowa ocena atrakcyjności fizycznej dziecka	54
2.5. Biologiczne konsekwencje zróżnicowanej atrakcyjności dzieci	57
2.6. Uniwersalność reakcji emocjonalnej na cechy dziecięce	61
2.7. Podsumowanie	63
2.8. Bibliografia	64

3. Wysokość i długościowe proporcje ciała a atrakcyjność człowieka	66
BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
3.1. Metody badań preferencji wysokości ciała u potencjalnego partnera seksualnego	68
3.2. Wysokość ciała mężczyzny a atrakcyjność	69
3.3. Wysokość ciała kobiety a atrakcyjność	75
3.4. Czynniki warunkujące preferencje wysokości ciała oraz realne wybory partnerów ze względu na ich wysokość ciała	77
3.5. Hipotezy wyjaśniające atrakcyjność względnie wysokich mężczyzn	79
3.6. Wysokość ciała kobiety jako sygnał jej jakości biologicznej	98
3.7. Proporcje długościowe ciała a postrzegana atrakcyjność osobnika	101
3.8. Podsumowanie	103
3.9. Bibliografia	104
4. Atrakcyjność względnej masy i kształtu ciała	110
MAŁGORZATA ROZMUS-WRZESIŃSKA I BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
4.1. Metody badania atrakcyjności masy i kształtu ludzkiego ciała	112
4.2. Masa ciała jako potencjalny wyznacznik atrakcyjności osobnika	113
4.3. Wskaźnik taliowo-biodrowy (WHR) a atrakcyjność	123
4.4. Atrakcyjność kobiety jako wypadkowa względnej masy ciała i WHR	139
4.5. Atrakcyjność męskiej budowy ciała	142
4.6. Asymetria fluktuacyjna ciała a atrakcyjność fizyczna	145
4.7. Atrakcyjność kobiecych piersi w ujęciu ewolucyjnym	149
4.8. Podsumowanie	154
4.9. Bibliografia	155
5. Biologiczne znaczenie atrakcyjności twarzy	166
DARIUSZ DANIEL I BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
5.1. Atrakcyjność twarzy a jej uśredniona morfologia	168
5.2. Symetria twarzy a jej atrakcyjność	172
5.3. Dymorfizm płciowy twarzy	176
5.4. Atrakcyjność skóry twarzy	184
5.5. Atrakcyjność twarzy a wyposażenie genetyczne osobnika	187
5.6. Czynniki warunkujące postrzeganie atrakcyjności twarzy	190
5.7. Podsumowanie	198
5.8. Bibliografia	200
6. Pigmentacja ciała i owłosienie a atrakcyjność fizyczna	206
PIOTR SOROKOWSKI	
6.1. Metody badania atrakcyjności koloru skóry i owłosienia	208
6.2. Atrakcyjność koloru skóry	209
6.3. Biologiczne znaczenie atrakcyjności koloru włosów	214

6.4. Biologiczne znaczenie atrakcyjności koloru oczu	217
6.5. Warunkowe preferencje estetyczne koloru skóry, włosów i oczu	219
6.6. Biologiczne znaczenie atrakcyjności długości włosów u kobiet	220
6.7. Biologiczne znaczenie atrakcyjności włosów u mężczyzn	221
6.8. Biologiczne znaczenie atrakcyjności zarostu twarzy u mężczyzn	222
6.9. Biologiczne znaczenie atrakcyjności owłosienia ciała u mężczyzn	223
6.10. Podsumowanie	224
6.11. Bibliografia	226
7. Biologia atrakcyjności głosu i śmiechu	232
DOROTA GAJDA I BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
7.1. Biologiczne podstawy wytwarzania głosu	234
7.2. Metody badania atrakcyjności ludzkiego głosu i śmiechu	243
7.3. Atrakcyjność i sygnalizacyjne znaczenie ludzkiego głosu	244
7.4. Ewolucyjne uwarunkowania zróżnicowania płciowego głosu i jego atrakcyjności	252
7.5. Atrakcyjność śmiechu i jego znaczenie w procesie doboru płciowego	254
7.6. Podsumowanie	256
7.7. Bibliografia	258
8. Biologia atrakcyjności zapachu ludzkiego ciała	262
BOGUSŁAW PAWŁOWSKI I IRMINA SUKIENNIK	
8.1. Fizjologiczne podstawy zapachu ludzkiego ciała	268
8.2. Metodologia badań atrakcyjności zapachu ludzkiego ciała	272
8.3. Biologiczne znaczenie atrakcyjności zapachowej człowieka	273
8.4. Warunkowe preferencje względem zapachu ciała	282
8.5. Wybór perfum i ich interakcja z naturalnym zapachem kobiety	283
8.6. Współwystępowanie zapachu i innych sygnałów seksualnych	284
8.7. Podsumowanie i kierunki przyszłych badań nad atrakcyjnością zapachu człowieka	285
8.8. Bibliografia	288
Zakończenie	
Atrakcyjność fizyczna człowieka jako multimodalny sygnal biologiczny	293
BOGUSŁAW PAWŁOWSKI	
Informacja o autorach	305
Summary	309
Indeks nazwisk	321
Indeks rzeczowy	339